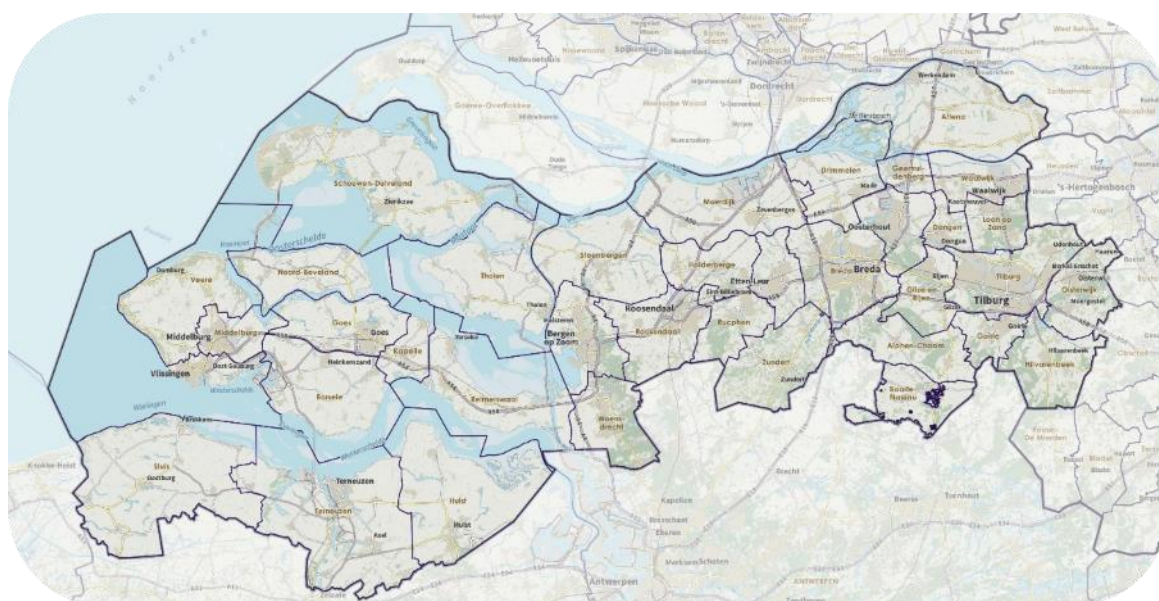

Eenheid Zeeland-West-Brabant

Jaarverslag 2023

Regionaal Beleidsplan 2023-2026

Voorwoord

Dit is het eerste jaarverslag van het Regionaal Beleidsplan 2023-2026 (RBP). Een beleidsplan waarvan we kunnen zeggen dat het een bijzondere waarde heeft. Tijdens de vergadering van het Veiligheidscollege in maart 2023 waarin het RBP werd vastgesteld, is uitvoerig gesproken over de zorgen die we hebben over de te beperkt beschikbare politiecapaciteit in onze regionale eenheid. Bij teams waarin het primair een uitdaging is om de roosters rond te krijgen om aan de kerntaken te kunnen voldoen, is het maar de vraag of er ruimte is om te werken aan de doelstellingen van het RBP. We zijn in dat gesprek dan ook gezamenlijk tot de conclusie gekomen dat het thans geldende RBP feitelijk een papieren werkelijk verwoordt.

Dan mag de vraag gesteld worden welke waarde toegekend kan worden aan dit jaarverslag. Voor wie doen we dit, waar het leidt het toe? We laten hiermee aan de minister van Justitie en Veiligheid zien dat we ons aandeel leveren aan de doelstellingen uit de nationale Veiligheidsagenda. Tegelijkertijd is er onvoldoende capaciteit om regionale en lokale prioriteiten aan te pakken en komt het reguliere politiewerk steeds meer in de verdrinking.

Er staat spanning op de aanwezigheid van de politie in de haarvaten van de samenleving, zowel fysiek als digitaal. Door de voelbare schaarste kan dit steeds minder goed waargemaakt worden, terwijl het essentieel is voor het kunnen inschatten wat er speelt en leeft in de samenleving en daarop te anticiperen. Toezicht en handhaving staat op de tocht en ook bij opsporing komt de politie slechts aan een minderheid van de zaken toe.

We moeten voorzichtig omgaan met de schaarse capaciteit. De politie is niet als enige verantwoordelijk voor de veiligheid in Nederland, maar wel de enige organisatie binnen dat domein die 24 uur per dag beschikbaar is. We zien dat de politie in belangrijke mate fungeert als vangnet – de politie staat vaak als eerste bij door haar onoplosbare problemen en doet daar het goede. Politie mensen houden zich daardoor ook bezig met zaken die niet primair tot hun takenpakket behoren of die wellicht voorkomen hadden kunnen worden wanneer andere keuzes waren gemaakt. Dat zien we bijvoorbeeld nog steeds terug in het optreden van de politie wanneer mensen met verward gedrag overlast geven.

We hebben last van het gebrek aan menskracht en middelen. Het kraakt en piept in onze eenheid. Het geluid dat het anders moet wordt steeds luider en wordt ook steeds meer in gezamenlijkheid gebracht. En dan gaat het niet alleen om uitbreiding van de capaciteit en het versneld invoeren van een herijkt sterkteverdeelsysteem. Het gaat ook over de mogelijkheid om binnen de regionale eenheid zelf te kunnen beoordelen wat voor de politie nodig is om passend te reageren op de veiligheidsvraagstukken. Waarbij de beschikbaarheid van mensen en middelen het startpunt vormt van het gesprek, niet de schier onmogelijke wensen en idealen die nagestreefd worden.

Terug naar de vraag over de waarde van het jaarverslag. Niet alleen het behalen van de kengetallen die in de nationale veiligheidsagenda staan maakt het verschil. Ook de gerichte inzet van de politie, voortkomend uit de goede gesprekken die in onze eenheid lokaal, districtelijk dan wel regionaal gevoerd worden, draagt daaraan bij. Dit gaat over het samenspel tussen alle partners die in de keten een bijdrage kunnen leveren om problemen te voorkomen dan wel aan te pakken.

De kracht van onze eenheid zit in het bijdragen aan de verbindingen met andere veiligheidspartners en het leveren van de nodige informatie. Onze DRIO (Dienst Regionale Informatie Organisatie) wordt steeds belangrijker. Hierdoor zijn we in staat om op basis van een sterkere informatiepositie keuzes te maken voor interventies met het meeste maatschappelijke effect.

We gaan mee in de ontwikkelingen die de aanpak van cybercriminaliteit van ons vraagt. We hebben meer specialismes in huis en zijn daardoor beter in staat om bij te dragen aan de preventieve kant van dit fenomeen. Uiteraard draagt dit ook bij aan het opsporen van verdachten, personen die vaak met hun activiteiten verantwoordelijk zijn voor grote aantallen slachtoffers.

We blijven zoeken naar mogelijkheden om de zichtbaarheid van de politie te verhogen en de inzet van de capaciteit zo efficiënt mogelijk te organiseren. We zien dat het Zeehavenpolitieteam met de beperkte omvang die het nu heeft al in staat is om goede resultaten te boeken. Resultaten die ook doen vermoeden dat er nog een hoop te winnen is.

En dat is terug te zien in dit jaarverslag. Het jaarverslag biedt een selecte inzage in het werk en de resultaten van de politie in onze eenheid. Veel van het dagelijkse werk komt hierin niet terug maar draagt wel degelijk ook bij aan de veiligheidssituatie. We zijn trots op hetgeen dat - zeker gegeven de omstandigheden - is behaald en we hebben enorm veel waardering voor al het werk dat door onze politiemensen is verzet het afgelopen jaar.

De lijnen die zijn ingezet bieden voldoende aanknopingspunten om ook dit jaar op voort te gaan en zullen zeker weer tot mooie successen leiden. En ondertussen zullen wij de druk richting Den Haag gaan opvoeren dat zaken anders georganiseerd moeten gaan worden om te bewerkstelligen dat politiemensen op een betere manier hun werk kunnen doen.

De regionale driehoek van Zeeland-West-Brabant,

Theo Weterings
Regioburgemeester

Mariëtte Bode
Hoofdofficier van Justitie

Gerda van Leeuwen
Politiechef

1 Ondernijning

De rechtsstaat staat onder druk. Ondernijning vindt plaats op alle niveaus. We zien het lokaal, regionaal en landelijk en ook in de digitale wereld. De georganiseerde criminaliteit neemt zwaardere vormen aan.

Onderschepte cryptocommunicatie levert nog altijd een schat aan criminele berichten op die inzicht geeft in een deel van de onderwereld, de kopstukken, de sleutelfiguren en hun handel en werkwijzen. Deze data worden gebruikt om opsporingsonderzoeken mee te verrijken of te starten. Waar voorheen de opsporing soms enkele maanden bezig was met het verzamelen van bewijs, zit het bewijs nu veelal in de data.

Criminele samenwerkingsverbanden

In 2023 waren in de eenheid Zeeland-West-Brabant 153 criminele samenwerkingsverbanden (CSV's) in onderzoek, waarvan er 48 in het afgelopen jaar zijn opgestart. De jaarnorm bedraagt 124 en dit betreft zowel doorlopende als nieuw opgestarte onderzoeken naar CSV's. Het aantal lopende onderzoeken ten opzichte van het aantal nieuw gestarte onderzoeken neemt (landelijk) elk jaar toe. Dat levert risico op vertraging van onderzoeken op. Het grote aantal onderzoeken wordt veroorzaakt door de nieuwe informatie uit de crypto-chats en zaken die daardoor aan het licht komen. Met het oog op jonge aanwas is daarbij relevant om te vermelden dat in 2023 2% van de verdachten in onderzoeken naar CSV's minderjarig was.

Doelstelling

Landelijk aantal aan te pakken CSV's: 1.530. Iedere eenheid is verantwoordelijk voor een deel daarvan.

Doelstelling ZWB: 124 CSV's.

Resultaat ZWB: 153 CSV's

Vuurwapens

In de doelstelling op de aanpak van criminele samenwerkingsverbanden zit de aanpak van illegale wapenhandelaren en organisatoren van liquidaties besloten. Het verwachte effect hiervan is dat bezit en gebruik van vuurwapens wordt teruggedrongen en de ondernijnde en afschrikwekkende werking van (dreiging met) vuurwapens wordt tegen gegaan.

In 2023 zijn 88 verdachten ingezonden naar het OM voor het bezit van vuurwapens en 5 voor de handel in vuurwapens. Dit aantal is stabiel ten opzichte van 2022.

Waardebeslag

Omdat ondernijning bijna altijd draait om geld, is het afpakken daarvan binnen onze eenheid een belangrijk speerpunt. Aanvullend op de CSV-afspraken uit de landelijke veiligheidsagenda sturen we op afpakken. Vanuit het project OM 2020 is afgesproken dat de eenheid werkt met het zogenaamde 'zaaksplan'. Hiermee wordt de focus en de effectiviteit met betrekking tot het afpakken bevorderd. Vorig jaar heeft team FinEC (financieel economische criminaliteit) onderzoeken gedraaid waarbij het beslagpotentieel een belangrijk keuzecriterium is geweest. Daarnaast is binnen de basisteams de laatste jaren de kennis over afpakken vergroot en worden in de districten steeds meer zelfstandige witwasonderzoeken gedraaid.

In 2023 is in het parket Zeeland-West-Brabant voor € 24,7 mln. afgepakt. Daarmee is de jaarnorm 2023 (€ 11,4 mln.) ruim behaald. Om te komen tot aansprekende afpakresultaten is geïnvesteerd om in zo veel mogelijk zaken aandacht te besteden aan afpakken. Onze instroom van zaken met beslag ten opzichte van de totale instroom bedraagt 6,5%. Dit is de hoogste waarde van de regionale eenheden.

Naast het leggen van conservatoir beslag vindt afpakken ook plaats in de vorm van verbeurdverklaringen. Gemeenten krijgen kansen voor bestuurlijk afpakken aangereikt door middel van bestuurlijke rapportages. Tevens zijn er door onze eenheid vele kilo's drugs van de markt gehaald die vaak een waarde van meerdere tonnen vertegenwoordigen.

Doelstelling

Landelijke waardebeslaglegging: EUR 190 mln. Iedere eenheid is verantwoordelijk voor een deel daarvan.

Doelstelling ZWB: € 11,4 mln.

Resultaat ZWB: € 24,7 mln.

Mensenhandel

Mensenhandel kenmerkt zich als een haandelict: slachtoffers melden zich meestal niet zelf. Controles en recherchewerk zijn daarom belangrijke manieren om mensenhandel te detecteren. Met 15 parketnummers (ingezonden verdachten) is het jaardoel gerealiseerd. Vanwege de complexiteit van de zaken vraagt het oppakken van signalen veel tijd, evenals de zogenaamde B8/3-onderzoeken. Dit betreft een speciale procedure waarmee slachtoffers of getuigen van mensenhandel een tijdelijke verblijfsvergunning kunnen krijgen. Door inzet hierop ontstaat spanning op de toch al schaarse capaciteit bij AVIM.

Doelstelling

Landelijk aantal verdachten mensenhandel: 220. Iedere eenheid is verantwoordelijk voor een deel daarvan

Doelstelling ZWB: 14 verdachten.

Resultaat ZWB: 15 verdachten.

Outlaw Motorcycle Gangs

De integrale aanpak en de civielrechtelijke verboden van diverse OMG's hebben ertoe geleid dat verboden clubs minder zichtbaar aanwezig zijn in de openbare ruimte. De openbare orde problematiek gelieerd aan deze bendes is daardoor afgenomen. Het neveneffect daarvan is dat het lastiger is de informatiepositie optimaal te houden en – ten behoeve van de start van onderzoeken – signalen voor verdenking van criminele activiteiten te genereren. Ernstige strafbare feiten en ondermijnende activiteiten gepleegd door (leden van) OMG's blijven echter een bedreiging voor de rechtsstaat vormen. Ook in 2023 is daarom structurele aandacht uitgegaan naar de (leden van) OMG's in onze eenheid.

Misdrijven veilige publieke taak (VPT) en geweld tegen politieambtenaren(GTPA)

Personen met een publieke taak moeten ongestoord hun werk kunnen uitvoeren. Helaas gebeurt het regelmatig dat medewerkers van openbaar vervoerbedrijven, zorg-, welzijn- en onderwijsinstellingen, politie en gemeente geconfronteerd worden met geweld en agressie.

Het OM treedt hiertegen consequent en daadkrachtig op. Om dit geweld zoveel mogelijk terug te dringen is in 2007 het programma Veilige Publieke Taak (VPT) gestart. Een belangrijk onderdeel van deze aanpak betreft de zogenaamde 'Eenduidige Landelijke Afspraken' (ELA) tussen politie en OM, die als doel hebben op eenduidige, effectieve en snelle wijze geweld en agressie tegen ambtenaren met een publieke taak aan te pakken. Hierbij wordt een aantal uitgangspunten gehanteerd. Bij ernstige vormen van geweld zal het OM in beginsel dagvaarden. Politie en OM geven hoge prioriteit aan de opsporing en vervolging van VPT-zaken. De schade wordt zoveel als mogelijk op de dader verhaald en slachtoffers en werkgevers worden optimaal geïnformeerd over hun positie en mogelijkheden.

In 2023 was het aantal misdrijven met het label Veilig Publieke Taak (VPT) in de eenheid met 217 nagenoeg gelijk aan het aantal in 2022, toen er 214 zaken waren. Het aantal misdrijven geweld tegen politieambtenaren nam af van 354 in 2022 naar 323 in 2023.

De VPT-casussen zijn afkomstig vanuit de onderstaande doelgroepen:

VPT doelgroep	Percentage van doelgroep
Ambulancepersoneel	3%
AZC/COA	3%
BOA incl. gemeente boa	17%
Gemeente overig	11%
GGZ	26%
Onderwijs	2%
Openbaar vervoer bus	2%
Openbaar vervoer trein (incl. NS BOA)	8%
Overig (o.a. reclassering/DJI/beveiliging)	25%
Reguliere zorg	6%
Eindtotaal	100%

Door de politie is in 2023 97% van het totaal aantal verdachten van een misdrijf GTPA of VPT naar het OM ingestuurd. De overige zaken werden afgedaan middels een strafbeschikking, een alternatieve afdoening via HALT of een jeugdcasusoverleg. Dat GTPA en VPT in de afhandeling van politie en OM prioriteit zijn uit zich onder andere in een hoger percentage dagvaardingen dan gemiddeld:

	Afdoening OM VPT & GTPA	Afdoening OM excl. VPT & GTPA
Dagvaarding	73%	51%
HALT	1%	2%
Sepot	9%	24%
(Sepot) voorwaardelijk	3%	2%
Strafbeschikking	10%	15%
T(OM) zitting	3%	6%
Eindtotaal	100%	100%

De prioriteit van deze zaken blijkt ook uit de kortere doorlooptijd:

	Doorlooptijd politie VPT & GTPA Van datum kennisname tot datum afhandeling politie	Doorlooptijd politie overige misdrijven Van datum kennisname tot datum afhandeling politie
< 30 dagen	73%	42%
30 – 60 dagen	8%	11%
60 – 90 dagen	4%	9%
>= 90 dagen	16%	38%
Eindtotaal	100%	100%

	Doorlooptijd OM VPT & GTPA Van datum afhandeling politie tot datum beslissing OM	Doorlooptijd Rechtbank VPT & GTPA Van datum uitstroom OM tot datum eindvonnis
< 30 dagen	61%	19%
30 – 60 dagen	14%	0%
60 – 90 dagen	18%	13%
>= 90 dagen	6%	68%
Eindtotaal	100%	100%

Milieucriminaliteit

Vuurwerk

Het tegengaan van de handel in en gebruik van illegaal vuurwerk is één van de speerpunten in onze eenheid. In de illegale vuurwerkhandel gaan flinke sommen geld om die vervolgens in het witte circuit worden gebruikt of weer in andere criminele zaken worden gestoken. De handel in drugs, wapens en vuurwerk zijn vaak met elkaar verweven. Uit het rapport Dreigingsbeeld Milieucriminaliteit 2021 blijkt dat illegaal knalvuurwerk het hele jaar door wordt gebruikt bij onder meer plofkraken, voetbalvandalisme, demonstraties en aanslagen. Rond oud en nieuw wordt zwaar vuurwerk regelmatig gebruikt om vernielingen te plegen en om hulpverleners mee te belagen.

Bezitten/vervaardigen/voorhanden hebben/afleveren vuurwerk				
Jaar	2020	2021	2022	2023
Aantal registraties	287	417	401	309

Het aantal registraties met betrekking tot vuurwerk nam in onze eenheid af ten opzichte van 2022. Echter, het aantal onderzoeken aan vuurwerk bij het COV (Centraal Onderzoeksteam Vuurwerk) blijft al jaren redelijk stabiel. Het afgelopen jaar is door het milieuteam vooral geïnvesteerd op onderzoeken naar grotere handelaren en tussenhandelaren. Met name door onderzoek aan gegevensdragers is het gelukt een deel van de markt bloot te leggen en zelfs enkele Telegram-accounts waarop gehandeld werd, op zwart te zetten.

De focus is daarbij gelegd om vooral aan het begin van het seizoen - voorjaar tot aan de zomer-, wanneer de partijen vuurwerk nog bij elkaar zijn het vuurwerk in beslag te nemen en de markt te frustreren. Terugkijkend op de afgelopen jaren worden er zelden grote partijen van meer dan 500kg vuurwerk na september in beslag genomen.

Drugsafval

In 2023 werden er binnen de eenheid Zeeland-West-Brabant in totaal 21 drugslaboratoria aangetroffen tegenover 14 een jaar eerder. Er is sprake van een recordjaar; niet eerder werden zo veel labs binnen de eenheid Zeeland-West-Brabant ontdekt. Ook de vondsten van opslagplaatsen (stashlocaties) is in het afgelopen jaar flink toegenomen. De neerwaartse lijn met aantallen zichtbare dumpingen uit de afgelopen 5 jaren werd tot slot doorbroken met dit keer weer een grote toename van dumpingen.

Van 2018 tot en met 2022 kenden we in onze eenheid een neerwaartse tendens in de geregistreerde dumpingen van synthetisch drugsafval. In 2023 is deze lijn omgebogen en werd 44 keer drugsafval aangetroffen. We zien dat er met name sprake is van zichtbare dumpingen, vaak de klassieke dumpingen genoemd: de gedumpte vaten, jerrycans en IBC's (de intermediate bulk containers, verpakkingen die gebruikt worden als tussenvorm tussen vaten en bulktransport), meestal in de bossen achtergelaten. In de afgelopen jaren werd ook meer en meer geconstateerd dat er bij het lab direct in de grond werd geloosd.

Een aantal van deze dumpingen werd verklaard door het klaarblijkelijk opruimen van productielocaties, zoals in Ovezande. Hier was het mogelijk verdachten op heterdaad aan te houden. In het gebied Bavel/Rijsbergen waren meerdere dumpingen aan elkaar te linken. De flinke toename in Zeeland-West-Brabant dit voorjaar werd niet herkend in het merendeel van de andere eenheden.

Mainport Zeehavens

In 2023 is voor de duur van twee jaar de Zeehavenpolitie ZWB van start gegaan in een zogenaamde tijdelijke werkorganisatie.

De operationele opdracht van de Zeehavenpolitie ZWB komt voort uit het gegeven dat meer dan 90% van de in beslag genomen cocaïne via zee ons land bereikt en bij een klein aantal terminals in een handvol zeehavens wordt omgeslagen. Vandaaruit begint de reis door Europa.

Er wordt gewerkt conform de landelijke bottleneckstrategie. Het doel is om de weerbaarheid van de logistieke sector te versterken en in het bijzonder een veilige werkomgeving te bieden voor havenmedewerkers.

Tegelijkertijd willen we (de ondermijnende effecten van) drugsmokkel terugdringen. Dat doen we door (1) bonafide logistiek weerbaar te maken, (2) malafide logistieke bedrijven aan te pakken en (3) smokkel(netwerken) te verstoren.

De werkorganisatie is samengesteld uit enerzijds 'blauwe' agenten die dagelijks aanwezig zijn in de havens. Deze agenten houden toezicht in de havens, werken contextgedreven op meldingen en leggen contact met bedrijven en havenmedewerkers. Anderzijds is een rechteam gestart als intensivering/versterking van de bestaande opsporing. Daarnaast bestaat de Zeehavenpolitie uit een intelligenceteam met specialisten om informatie over de havens te verwerken tot intelligence als basis voor nieuwe acties, onderzoeken en integrale projecten.

In de mainport Zeehavens Zeeland-West-Brabant is een intensieve samenwerking tussen de vier betrokken gemeenten, Douane, KMAR, OM, politie, belastingdienst en de havenbedrijven opgezet. Dat heeft ertoe geleid dat in 2023 samen met de Douane en het Openbaar Ministerie 12.000 kg cocaïne in beslag is genomen in onze zeehavens. Elders in Europa is 7.000 kilo cocaïne die via Vlissingen was binnengesmokkeld in beslag genomen. Daarnaast zijn in 2023 tot op heden 47 uithalers opgepakt. Het OM is meer dan 20 strafrechtelijke onderzoeken gestart. We voorzien bedrijven met grote regelmaat van weerbaarheidsadviezen.

Bijdrage politie aan doelen versterkingsplan TF-RIEC Brabant Zeeland

In 2022 is binnen het samenwerkingsverband RIEC een versterkingsplan opgesteld dat moet bijdragen aan een nog effectievere integrale aanpak van ondermijnende criminaliteit Brabant en Zeeland.

Voor de politie staat, om bij te kunnen dragen aan die effectieve aanpak, een aantal uitgangspunten centraal: een sterke informatiepositie (o.a. door datagedreven werken), focus aanbrengen binnen het brede thema ondermijning, aandacht voor jonge aanwas. Dit heeft zich in het versterkingsplan vertaald in een aantal prioriteiten waaronder, logistieke knooppunten en transport, criminele geldstromen, weerbare samenleving en overheid en randvoorwaarden.

Het jaar 2023 heeft op al deze prioriteiten in het teken gestaan van het omzetten van de financiële middelen naar daadwerkelijke in te zetten (specialistische) fte's. Enkele voorbeelden daarbij zijn dat er bij ieder CAT onderzoek advies gegeven wordt door een bestuurskundige waarmee we de integrale aanpak versterken. Binnen weerbare samenleving is een betere informatiepositie op jonge aanwas ontstaan waarmee we gericht kunnen interveniëren samen met onze partners. We hebben meer inzicht gekregen op fenomenen zoals underground banking als een heel belangrijke criminele geldstroom. Deze kennis draagt bij aan het voorkomen dat men onbewust betrokken wordt bij het faciliteren van criminele activiteiten. Ook is in 2023 hard gewerkt is aan de totstandkoming van de Zeehavenpolitie ZWB. De successen binnen het focusthema Logistieke Knooppunten en Transport spreken voor zich. In 2024 wordt doorgedaan met het operationaliseren van de doelen uit het versterkingsplan nu de aangewende middelen omgezet zijn naar fte's.

Hoofdstuk 2 Cybercriminaliteit

De aandacht voor én de inzet op de aanpak van cybercriminaliteit en digitale veiligheid groeit. Dat is ook hard nodig omdat de problematiek op dit terrein fors toeneemt. Het aantal slachtoffers van cybercrime steeg de afgelopen tien jaar met 22% (CBS Veiligheidsmonitor 2021). Om cybercriminaliteit tegen te gaan en om te voorkomen dat inwoners en ondernemers slachtoffer worden van cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit, werken we samen met onze veiligheidspartners. Daarover zijn afspraken gemaakt in de (lokale) veiligheidsplannen. Onze gezamenlijke opgave is verwoord in de strategische agenda cyber-criminaliteit 2023-2026. Dat helpt betrokken partijen om focus te houden en om gericht te handelen.

In deze strategische agenda zijn de volgende opgaven geformuleerd:

1. Werken aan een actueel informatiebeeld
Concreet gaat het om snelheid in analyse, duiding en agendering van problematiek. Dat is nodig omdat criminelen creatief en wendbaar zijn. Daardoor ontstaan steeds nieuwe vormen van cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit.
2. Vergroten van weerbaarheid (potentiële) slachtoffers
Digitale veiligheid vergroten door te investeren in de bewustwording van de samenleving en het bieden van ondersteuning.
3. Tegengaan van cybercrime en digitale criminaliteit
Bijna elk strafbaar feit heeft een digitale component in zich. Om die reden zetten we versturende en stoppende maatregelen in.
4. Monitoring en evaluatie
Gebeurtenissen, ontwikkelingen en trends worden zowel op landelijk als regionaal niveau gemonitord en geëvalueerd. Zo weten we wat de effectiviteit van onze aanpak (samenwerking) is.

Cybercrime bestrijd je breed!

Om de aanpak van cybercriminaliteit succesvol te maken is een brede bestrijdingsgedachte noodzakelijk. Dit houdt in dat er interventies gedaan moeten worden op het strafrechtelijke, versturende en preventieve vlak. Om dit mogelijk te maken zijn publiek-private en publiek-publieke samenwerkingen cruciaal. In 2023 is hard gewerkt om dit gedachtegoed uit te dragen naar verschillende partners zodat elke partij vanuit eigen expertise en bevoegdheden maximaal een bijdrage kan leveren aan het maatschappelijke veiligheidsvraagstuk. Naast het succesvol afronden van diverse fenomeenonderzoeken is er ook geïnvesteerd in diverse samenwerkingen.

Zo is er in de samenwerking met Taskforce RIEC en Politie Zeeland-West-Brabant een digitaal lesprogramma ontwikkeld, 'De Kiesraad'. Dit voorziet in de behoefte van scholen om zelf aan de slag te kunnen gaan met cybercriminaliteit en kinderen van groep 7/8 weerbaar te maken op dit onderwerp.

"De Kiesraad" richt zich op de bewustwording en educatie van jongeren over cruciale thema's zoals cybercrime, social media, ondermijning en sexting. Deze thema's zijn meer dan ooit relevant in de complexe en digitale wereld waarin onze jeugd opgroeit. Het programma streeft ernaar leerlingen op een interactieve en boeiende manier voor te bereiden op de uitdagingen van de moderne samenleving. Samen met diverse onderwijspartners wordt het programma uitgerold met daarbij een grote lancering op een school in District de Markiezaten. Het mooie van dit programma is dat elke docent dit programma zelf en gratis kan inzetten. Vanzelfsprekend is 'De Kiesraad' ook beschikbaar als hulpmiddel voor het juiste gesprek voor alle politiecollega's die een bezoek brengen aan een school. www.kiesraadindeklas.nl

We werken aan het verstevigen van het gehele proces van digitale opsporing binnen zowel de regionale als de districtsrecherche en de basisteams. Dat heeft vorm en inhoud gekregen in samenwerking, opleidingen en de bereikbaarheid en beschikbaarheid van digitaal specialisten. Tevens is geïnvesteerd in data-science capaciteit. In toenemende mate zien we dat digitale opsporing en data-science bijdragen in opsporingsonderzoeken door verbreding, versnelling en door innovatie in de opsporingstechnieken. Het cyberteam is nagenoeg volledig gerealiseerd en de doelstellingen uit de Veiligheidsagenda zijn behaald.

In de doelstellingen onder de noemer cybercriminaliteit wordt een onderscheid gemaakt tussen reguliere cybercrime-onderzoeken en de onderzoeken gedigitaliseerde criminaliteit. Reguliere cybercrime-onderzoeken betreffen misdrijven *gepleegd met ICT, gericht op ICT*. Het strafbare feit kan niet zonder tussenkomst of gebruik van computers of netwerken gepleegd worden. Voorbeelden van cybercrime zijn hacking, DDoS-aanvallen, ransomware, virussen en malware. Bij gedigitaliseerde criminaliteit gaat het om fraude met online handel, online fraude met betaalproducten, online voorschotfraude en online identiteitsfraude. Denk hierbij aan zaken als phishing of helpdeskfraude.

Reguliere cybercrime onderzoeken

Doelstelling

Landelijk aantal onderzoeken reguliere cybercrime: 310. Iedere eenheid is verantwoordelijk voor een deel daarvan.

Doelstelling ZWB: 23 parketnummers

Resultaat: 23 parketnummers

Met 23 parketnummers is het kwantitatieve jaardoel gerealiseerd.

Onderzoeken gedigitaliseerde criminaliteit

Doelstelling

Landelijk aantal onderzoeken gedigitaliseerde criminaliteit: 2.200. Iedere eenheid is verantwoordelijk voor een deel daarvan.

Doelstelling ZWB: 163 parketnummers.

Resultaat ZWB: 239 parketnummers

De realisatie in 2023 bedraagt 239 parketnummers. Daarmee is het afgesproken jaardoel in 2023 ruimschoots gerealiseerd.

Van de geregistreerde **slachtoffers** van gedigitaliseerde criminaliteit en cybercrime is 10% jonger dan 23 jaar. Van de **verdachten** van cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit is 34% jonger dan 23 jaar.

Thematische aanpak

De regionale cyberteams (van elke eenheid) hebben de afspraak gemaakt dat elke eenheid zich ontwikkelt tot expertisecentrum op één van de huidige vormen van cybercriminaliteit. De eenheid Zeeland - West-Brabant richt zich vanuit deze aanpak op het thema phishing. De kern van de thematische aanpak is het technisch, juridisch en organisatorisch in werking brengen van een publiek-privaat en datagedreven bestrijdingsmodel.

Publiek-private samenwerking (PPS)

Binnen dit thema wordt veelal samengewerkt met deskundigen uit andere eenheden en publieke en private partners. Publiek-private samenwerking is een fundamenteel onderdeel binnen de bestrijding van cybercrime op landelijk en regionaal niveau. Door de nieuw ontwikkelde interventiematrix te gebruiken en het phishing-crimescript centraal te stellen zijn de cybercrimeteams van Zeeland-West-Brabant goed in staat de juiste partners bij de diverse projecten aan te sluiten om tot resultaat te komen.

Digitale transformatie politie

In het tweede helft van 2023 is binnen de eenheid een Programmteam Digitale Transformatie gestart. De digitale transformatie vraagt iets van alle onderdelen van de politie en betreft vooral een verandering van mindset. Om adequaat om te kunnen gaan met de complexe en onvoorspelbare veranderingen die een digitaliserende samenleving met zich meebrengt, is het cruciaal om meer en soms anders samen te werken, wendbaar te zijn en digitale vaardigheden te ontwikkelen. Dit vormt een belangrijk gedachtengoed binnen het programma Digitale Transformatie.

In het eerste kwartaal 2024 zal het programmteam verder investeren in het versterken van de beweging die nodig is voor de digitale transformatie. Bedoeling is zo te komen tot samenhang, focus en draagvlak voor de bouwstenen binnen het thema zoals data gedreven werken, aanpak digitale criminaliteit, digitale fitheid en digitalisering politiewerk. Verder zal het programmteam samen met dataspecialisten en data-scientists de ontwikkeling van data-gedreven werken continueren.

Hoofdstuk 3 Maatschappelijke onrust

Ten tijde van het opstellen van het RBP 2023-2026 lagen de gevolgen van de coronapandemie nog vers in het geheugen. We kwamen uit een tijd waarin maatschappelijke stabiliteit en de sociale cohesie sterk onder druk stonden en diverse uitingen van maatschappelijke onrust zich hadden voorgedaan.

We zagen aankomen dat binnen andere onderwerpen maatschappelijke problemen een grote(re) rol gingen spelen en de verwachting was dat het maatschappelijke ongenoegen zich meer en meer zou ontwikkelen tot diverse uitingen van maatschappelijke onrust. De aanname werd gedaan dat het als structureel maatschappelijk fenomeen veel capaciteit zou blijven vragen van de politie.

Uit onderzoek is gebleken dat, hoewel het aandeel Nederlanders dat meedoet aan protesten klein is, het aantal demonstraties de laatste jaren inderdaad toeneemt. Dit heeft er ook in 2023 voor gezorgd dat ten behoeve van grootschalige protestacties en demonstraties, veel inzet van politiemensen nodig was. Het merendeel van deze demonstraties vond plaats buiten onze eenheid. Desalniettemin heeft ook Zeeland-West-Brabant mensen geleverd om de nodige bijstand te verlenen. In een tijd van schaarste in personeel legde dit een extra druk op de werklust en kwam de bezetting in de roosters onder druk te staan. Dat maakt het voor politiemensen lastig om goed in verbinding met de wijk te zijn. En dat terwijl bekend is dat door te weten wat er speelt en leeft – online en offline – er beter ingespeeld kan worden op ongenoegen en onrust. Ondanks genoemde beperkende factoren geeft de politie hier invulling aan, onder andere met de methodiek Bondgenoten.

Goede informatie is van cruciaal belang voor een effectief optreden van de driehoekspartners in de verschillende stadia van maatschappelijke onrust. Bekend is dat er in Nederland weinig steun is voor normoverschrijdend gedrag bij demonstraties en bij andere vormen van politieke actie. Volgens het Sociaal Cultureel Planbureau zijn er wel redenen om bezorgd te zijn over de groep Nederlanders die steun en begrip zegt te hebben voor harde acties (indien nodig met geweld) en het omverwerpen van het systeem. Ook als maar een klein deel die deze stevige uitspraken doet daadwerkelijk tot actie overgaat, kunnen de gevolgen van gewelddadig en antidemocratisch gedrag groot zijn. Bedreigingen en intimidaties van politici, bestuurders en ambtenaren ondermijnen de democratische rechtsstaat, onder andere omdat daardoor anderen het debat gaan mijden en de open samenleving onder druk komt te staan. Daarnaast hebben bedreigingen een impact op de privésfeer van de bedreigde mensen (zie COB 2023|1: 30).

We werken ook hierom samen met gemeenten en de Zorg- en Veiligheidshuizen aan de doorontwikkeling van de aanpak van radicalisering. Daarbij wordt niet alleen aandacht besteed aan de informatiepositie, maar ook aan het inrichten van een netwerk/bondgenootschap en het hebben van een goed werkproces om signalen te wegen c.q. te verrijken en om eventueel op te schalen.

Conform de afspraak uit de landelijke veiligheidsmonitor wordt jaarlijks op eenheidsniveau een gesprek gevoerd over het effectief in verbinding staan met de samenleving. De aftrap daarvoor heeft in oktober 2022 plaatsgevonden aan de hand van een presentatie in het Veiligheidscollege van de heer M. Eysink Smeets. Het gesprek krijgt een vervolg in 2024, waarbij ook de digitale dimensie van maatschappelijke onrust wordt betrokken.

Ondertussen is - in samenspraak met de gezagen en het ministerie van justitie en veiligheid – een aanvang gemaakt te komen tot een informatiestrategie waarin online en offline signalen in informatieproducten kunnen worden gecombineerd voor de omgang met maatschappelijke onrust.

Hoofdstuk 4 Jeugd, Zorg en Veiligheid

Personen met onbegrepen gedrag

De cijfers over overlast door personen met onbegrepen (verward) gedrag zijn sinds de tweede helft van 2022 gestabiliseerd. Het E33 registratiegetal bevat alle meldingen betreffende personen met onbegrepen gedrag. De mogelijkheden worden onderzocht om de werkelijke waarden achter dit getal beter in beeld te brengen. Dat betekent dat gekeken wordt naar de aard c.q. de impact van het onbegrepen gedrag. Dit kan gaan om situaties met personen die heel goed door alleen zorgverleners opgepakt kunnen worden tot situaties waarin niet alleen sprake is van gevaar voor de persoon zelf maar ook voor de omgeving en een interventie van de politie noodzakelijk is. Het interpreteren van de cijfermatige weergave van de E33 kan nu leiden tot incomplete en of verkeerde beelden en aansturing hierop binnen de politie en in de samenwerking met partners.

Eind 2022 is een convenant afgesloten tussen de Politie, GGZ, RAV, Verslavingszorg en OM over de aanpak personen met onbegrepen (verward) gedrag. Dit is een regionaal convenant waarbij afspraken zijn gemaakt over diverse onderwerpen, zoals het vervoer van personen met onbegrepen gedrag, insluitingen, afspraken Zorg of Dwang, vermissingen uit instellingen en onttrekkingen, bemensing SPOR (Spoedeisende Psychiatrische Onderzoeksruimte), bereikbaarheid crisisdienst GGZ en beveiliging.

Onder het convenant (raamwerk) is een werkagenda gemaakt waarbij de ondertekenaars op diverse onderwerpen de knelpunten momenteel oppakken. Per onderdeel is een probleemeigenaar benoemd. In verband met de couleur locale worden per district werkafspraken gemaakt die dit jaar als bijlage bij het convenant worden gevoegd. De politiemensen die werken op de Veiligheidshuizen fungeren als aanspreekpunt voor de partners. De Veiligheidshuizen werken aan de uitrol van de levensloopaanpak. Gebleken is dat het moeilijk is om voor complexe zorgafnemers onderdak te vinden. Daarnaast zijn er zorgen over de wachtlijsten bij de hulpverlenende instanties. Knelpunten zijn er ook rond de werking van de SPOR. Het raakt hier bemensing, wachttijden en vervoer van(uit) GGZ. De uitwerking van de werkagenda vergt meer tijd dan vooraf verwacht. Hier vindt nu een extra inspanning op plaats door de GGZ.

De cijfermatige ontwikkeling van meldingen van overlast door personen met onbegrepen gedrag ziet er als volgt uit:

Meldingen E33 – Overlast door verward/overspannen persoon				
Jaar	2020	2021	2022	2023
Aantal registraties	9817	11928	12115	11535

Meldpunten 'Niet acuut'

De politie onderhoudt nauwe contacten met de meldpunten 'Niet acuut'. Deze zijn volgens de WvGGZ ingericht bij de gemeenten. Binnen onze eenheid zijn drie meldpunten gerealiseerd. Zogenaamde meldingen Niet Acute Zorg - over personen met verward gedrag - worden binnenkort direct naar de meldpunten doorgezonden en bereiken niet meer de politie. Deze aanpak is in mei 2023 landelijk uitgerold. Het Protocol Ketencommunicatie (Niet-acute zorgmeldingen) is gelijktijdig ingevoerd. Sinds de start afgelopen mei zijn er meer dan 600 meldingen via deze routing aangeleverd. Daarmee is gebleken dat het werkproces functioneert. Uitdaging is dat de gemeentelijke meldpunten en de basisteams voldoende voortvarend handelen in geval van telefonische meldingen die gedaan worden bij het Regionaal Service Centrum (waar alle 0900 – 8844 telefoontjes naar toe gaan) over overlast door personen met onbegrepen (verward) gedrag. In het bijzonder wanneer deze mensen een gevaar voor zichzelf en/of voor anderen vormen. Een Crisisinterventieteam (C.I.T.) zoals in de regio Hart van Brabant, bestaande uit specialisten uit verschillende disciplines dat domein overstijgend samenwerkt, zou op dit maatschappelijk keten-vraagstuk een antwoord kunnen zijn. Momenteel worden er op verschillende overlegtafels de ontwikkelingen van zo een team besproken. In het district Markiezen is in oktober 2023 het project Samen op in Acuit (waar de coördinatieafspraken omtrent CIT een uitvloeisel van zijn) van start gegaan. District de Baronie en Zeeland gaan (op termijn) mee in deze ontwikkelingen. In het district Hart van Brabant kennen we de samenwerking Samen op in Acuit al. Samen op in Acuit heeft als doel om partners nog eerder, beter en effectiever te laten samenwerken in het eerste uur van die crisis.

(Risiko)Jeugd

We willen dat jongeren niet in de (georganiseerde) criminaliteit terecht komen en een reëel perspectief hebben voor de toekomst. We willen nog beter inzicht in de aard, de omvang en de ernst van jeugdoverlast en – criminaliteit. Zo kunnen we op basis van die kennis een gerichte aanpak vormgeven en adequaat en snel te handelen zodat overlast of onveiligheid afneemt.

Gemeenten hebben de regie op de aanpak van jeugdoverlast. Het werkproces van het 7-stappenmodel is in 2023 herzien. In het vernieuwde model ligt meer nadruk op de inzet van online verkregen informatie. In iedere stap moet worden overwogen in hoeverre online informatie kan bijdragen. Deze informatie kan nuttig zijn bij het maken van de groepsscan door de politie. Ook kan de informatie van pas komen bij het ontwikkelen van een plan van aanpak. Met deze herziening ligt er een uniforme landelijke methodiek voor de aanpak van jeugdgroepen. De rollen en taken van betrokken partners staan duidelijker beschreven en ook de verhouding tussen de groepsaanpak en de PGA is helder omschreven. We streven ernaar dat gemeenten in onze eenheid het 7-stappenmodel implementeren voor de aanpak van jeugdoverlast.

Om de signaalfunctie van de politie goed vorm te geven en bij te dragen in de gekozen aanpak, wordt geïnvesteed op aanwezigheid en zichtbaarheid in de wijk, op school en in de digitale wereld. Daarnaast faciliteert de politie adequate monitorsystemen om risico- en kwetsbare jongeren achter de voordeur te kunnen detecteren (vroegsignalering). Om in de wijk goed te kunnen signaleren en met partners samen te werken, is het van belang de jeugdagenten goed in positie te houden.

De meldingen jeugdoverlast hebben zich in 2023 ten opzichte van voorgaande jaren als volgt ontwikkeld:

Meldingen overlast Jeugd				
Jaar	2020	2021	2022	2023
Aantal registraties	9708	9889	7054	6434

Preventie met gezag

In de gemeenten Roosendaal, Breda en Tilburg is de aanpak Preventie met Gezag gestart. De gemeenten investeren in het vroeg signaleren van problemen en in het voorkomen dat jongeren doorgroeien in een criminele carrière. In de aanpak wordt ook aandacht besteed aan een betere aansluiting tussen straf en zorg in de strafrechten. Dat vraagt om samenwerking tussen gemeente en strafketenpartners, zoals politie, justitie en reclasseringsorganisaties.

De eerste stappen zijn gezet naar een regionaal netwerk waarin betrokken partijen afstemming zoeken en in de volle breedte van elkaar geleerd wordt. Want hoewel Preventie met Gezag in elk van de drie gemeenten een eigen invulling heeft gekregen, blijft het ook zaak om rechtsgelijkheid en uniformiteit in de werkwijzen na te streven. Daarbij is het ook een gezamenlijke opgave om geleerde lessen breed in de regio uit te dragen.